

AZ EURÓPAI REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI ALAP (ERFA)

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) az európai kohéziós politika egyik fő pénzügyi eszköze. Célja az európai régiók fejlettségi szintje közötti különbségek enyhítésének támogatása és az életszínvonal javítása a leghátrányosabb helyzetű régiókban. Különös figyelmet fordít azon régiókra, amelyek súlyos és állandó természeti vagy demográfiai hátrányokkal küzdenek, mint például a rendkívül alacsony népsűrűségű legészakibb régiók, illetve a szigetek, a határokon átnyúló és a hegyi régiók.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 174–178. cikke.

CÉLKITŰZÉSEK

Az EUMSZ 176. cikke kimondja, hogy az ERFA rendeltetése, hogy segítse a Közösségen belüli legjelentősebb regionális egyenlőtlenségek orvoslását. E célt az alábbiak támogatásával éri el:

- a fejlődésben lemaradt térségek fejlesztése és strukturális kiigazítása;
- hanyatló ipari térségek átalakítása.

Az ERFA 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó szabályait a következők határozzák meg:

- az ERFA-ról és a Kohéziós Alapról szóló rendelet;
- az európai területi együttműködési célkitűzésre (Interreg) vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló rendelet.

Az ERFA-nak az alábbi két fő célja van:

- beruházás a növekedésbe és a foglalkoztatásba – a munkaerőpiac és a regionális gazdaságok erősítése érdekében;
- európai területi együttműködés – a határokon átnyúló, nemzetek feletti és régiók közötti együttműködés fokozása érdekében az EU-ban.

Az első célkitűzésre elkülönített forrásokat három különböző régiókatégória között osztották meg:

- legfejlettebb régiók, ahol az egy főre jutó GDP meghaladja az uniós átlag 100%-át;

- átmeneti régiók, ahol az egy főre jutó GDP az uniós átlag 75%-a és 100%-a között van;
- legkevésbé fejlett régiók, ahol az egy főre jutó GDP az uniós átlag 75%-a alatt van.

Az ERFA elosztásának részleteit és jövőbeni felhasználását a partnerségi megállapodások határozzák meg. E stratégiai dokumentumokat a tagállamok készítik, regionális és szociális partnereik segítségével.

TEMATIKUS KONCENTRÁCIÓ

A 2021–2027 közötti időszakban a kohéziós politikának öt szakpolitikai célkitűzése van az ERFA, az ESZA+ és a Kohéziós Alap tekintetében:

- intelligensebb Európa – innovatív és intelligens gazdasági átalakulás (1. szakpolitikai célkitűzés);
- zöldebb, karbonszegény Európa (2. szakpolitikai célkitűzés);
- jobban összekapcsolt Európa – mobilitás és regionális IKT-összekapcsoltság (3. szakpolitikai célkitűzés);
- szociálisabb Európa – a szociális jogok európai pillérének végrehajtása (4. szakpolitikai célkitűzés);
- a polgárokhoz közelebb álló Európa – a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztése helyi kezdeményezések révén (5. szakpolitikai célkitűzés).

Minden régióknak és tagállamnak ERFA-előirányzata legalább 30%-át a 2. szakpolitikai célkitűzésre kell összpontosítani: zöldebb, alacsony szén-dioxid-kibocsátású – és a nulla nettó szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra átálló –, reziliens Európa. Emellett jóléte alapján minden régióknak és tagállamnak kiadásait az 1. szakpolitikai célkitűzésre kell összpontosítani: versenyképesebb és intelligensebb Európa. A finanszírozás összege az alábbiak szerint oszlik meg:

- a legkevésbé fejlett régióknak vagy tagállamoknak legalább 25%-ot az 1. szakpolitikai célkitűzésre kell fordítaniuk;
- az átmeneti régióknak vagy tagállamoknak legalább 40%-ot az 1. szakpolitikai célkitűzésre kell fordítaniuk;
- a legfejlettebb régióknak vagy tagállamoknak előirányzatuk legalább 85%-át az 1. és 2. szakpolitikai célkitűzésre kell fordítaniuk.

AZ ERFA támogatja a fenntartható városi fejlődést is. A 2021–2027 közötti időszakban az ERFA-források legalább 8%-át (nemzeti szinten) a fenntartható városfejlesztésre és az Európai Városfejlesztési Kezdeményezés létrehozására különítik el.

A kohéziós politika tevékenységi listáján olyan tevékenységek szerepelnek, amelyeket az ERFA nem támogathat. Ide tartozik atomerőművek leszerelése vagy építése, a repülőtéri infrastruktúra (a legkülső régiók kivételével) és bizonyos hulladékkezelési műveletek (pl. hulladéklerakó).

KÖLTSÉGVETÉS ÉS PÉNZÜGYI SZABÁLYOK

A 2021–2027 közötti programozási időszakban az EU több mint 392 milliárd eurót (folyó áron) fordított a kohéziós politikára. Az ERFA számára mintegy 226 milliárd eurót különítettek el. Ez magában foglalta 9 milliárd euró elkülönítését az európai területi együttműködés (ETC), valamint 1,9 milliárd euró elkülönítését legkülső és a ritkán lakott régiók számára.

A kevésbé fejlett régiók a projektek költségeinek akár 85%-át kitevő társfinanszírozásban is részesülhetnek. Az átmeneti régiók és a fejlettebb régiók társfinanszírozási aránya 60%, illetve 50% lesz.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

Az Európai Parlament az európai strukturális és beruházási alapokra vonatkozó új jogszabályok előkészítése során egyenrangú az Európai Unió Tanácsával. A 2021–2027-es időszakra vonatkozóan az ERFA-ról és a Kohéziós Alapról szóló rendeletet rendes jogalkotási eljárás keretében fogadták el, amelynek során a Parlamentnek jogában állt módosításokat javasolni. A 2021–2027-es időszakra vonatkozó kohéziós politikáról szóló tárgyalások során az Európai Parlament elérte, hogy növeljék a projektek társfinanszírozási szintjét, és tegyék rugalmasabbá a szabályok alkalmazását. A Parlament növelte továbbá az ERFA keretében a városoknak és az integrált várospolitikáknak nyújtott támogatást.

Marek Kołodziejcki
04/2023

